

धनकुटा नगरपालिका स्थानीय राजपत्र

धनकुटा नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित
खण्ड २) मिति २०७८ फागुन ३० (संख्या २३)

भाग १

धनकुटा नगरपालिकाको सहकारी संस्था सञ्चालन,
अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८

प्रस्तावना

सहकारी संस्था सम्बन्धी प्रचलित सहकारी कानून, सहकारीको अन्तराष्ट्रिय मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरूको अनुशरण गर्दै देशको आर्थिक विकासमा सरकार तथा निजी क्षेत्र सरहको भूमिका निर्वाह गर्न सक्षम बन्न सक्नु भन्ने उद्देश्यले धनकुटा नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ बमोजिम सहकारी संस्थाले गर्ने वित्तीय कारोवारको नियमन कार्य प्रभावकारी बनाउन र सहकारी संस्थाहरूको कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सहकारी ऐन, २०७५ को दफा १०१ (१) बमोजिम नगर कार्यपालिकाको बैठकले यो मापदण्ड बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

(१) यो मापदण्डको नाम "धनकुटा नगरपालिकाको सहकारी संस्था सञ्चालन, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८" रहेको छ ।

(२) यो मापदण्ड स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा,
- क) "ऐन" भन्नाले धनकुटा नगरपालिका सहकारी ऐन, २०७५ लाई जनाउनेछ ।
- ख) "नियमावली" भन्नाले धनकुटा नगरपालिकाको सहकारी नियमावली, २०७८ लाई जनाउनेछ ।
- ग) "मापदण्ड" भन्नाले सहकारी संस्था सञ्चालन, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८ लाई जनाउने छ ।
- घ) "विनियम" भन्नाले सहकारी संस्थाको विनियम लाई जनाउने छ ।
- ङ) "संघ" भन्नाले सहकारी संस्थाहरूको छाता संगठनहरू जिल्ला सहकारी संघ, प्रदेश सहकारी संघ, विषयगत जिल्ला सहकारी संघहरू, विषयगत प्रदेश सहकारी संघहरू, विषयगत केन्द्रीय सहकारी संघ समेतलाई जनाउनेछ ।
- च) "संस्था" भन्नाले प्रारम्भिक सहकारी संस्थालाई जनाउनेछ ।
- छ) "साधारण सभा" भन्नाले सहकारी संस्थाको नियमित वार्षिक साधारण सभालाई जनाउनेछ ।
- ज) "समिति" भन्नाले सहकारी संस्थाको सञ्चालक समितिलाई जनाउनेछ ।
- झ) "सदस्य" भन्नाले सहकारी संस्थाको विनियम बमोजिम शेयर खरीद गरी सदस्यता प्राप्त गरेको प्राकृतिक व्यक्तिलाई जनाउनेछ ।
- ञ) "व्यावसायिक इकाई" भन्नाले सहकारी संस्थाहरू एक आपसमा मिली कुनै सामूहिक उद्देश्यका लागि गठित प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरूको व्यावसायिक इकाईलाई जनाउनेछ ।
- ट) "पूँजी कोष" भन्नाले सहकारी संस्थाको प्राथमिक पूँजी र पूरक पूँजिको योग सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नगरपालिकाले समय समयमा पूँजी कोष भनि तोकेको अन्य कोष समेतलाई जनाउनेछ ।
- ठ) "प्राथमिक पूँजी कोष" भन्नाले संस्थाको शेयर पूँजी र जगेडा कोष रकमलाई जनाउनेछ ।

- ड) "पूरक पूँजी कोष" भन्नाले संस्थाको अन्य कोष मध्ये सहकारी विकास कोष, घाटा पूर्ति कोष, कर्जा जोखिम कोष, स्थिरीकरण कोष तथा वाँडफाड नगरेको मुनाफालाई जनाउनेछ ।
- ढ) "कार्यविधि" भन्नाले सहकारी संस्थाको कार्यविधि वा यस भन्दा पहिले प्रयोगमा ल्याइएको नीतिलाई समेत जनाउनेछ ।
- ण) "कार्यक्षेत्र" भन्नाले सहकारी संस्थालाई सदस्यता विस्तार र कारोवार गर्न तोकिएको भौगोलिक क्षेत्र वा निर्दिष्ट स्थान लाई जनाउनेछ ।
- त) "एकाघर परिवार" भन्नाले छुट्टी भिन्न नभै एक घर परिवारमा बसेका बाबुआमा, छोराछोरी, दाजुभाई, दिदीवहिनी, पतिपत्नि, छोराबुहारी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्रीलाई जनाउनेछ । सो शब्दले सदस्यले पालन पोषण गर्नुपर्ने वा नीजमा आश्रित व्यक्ति समेतलाई जनाउनेछ ।
- थ) "शेयर पूँजी" भन्नाले सहकारी संस्थाको चुक्ता शेयर पूँजिलाई जनाउनेछ ।
- द) "निक्षेप" भन्नाले व्याज दिने गरी वा नदिने गरी सहकारी संस्थाका सदस्यले नियमित वा आवधिक वा ऐच्छिक रूपमा सदस्यका नाममा जम्मा गरेको बचत रकमलाई जनाउनेछ । यस शब्दले सदस्यका नावालक बालबालिकाको नाममा नियमित जम्मा हुने बचत रकमलाई समेत जनाउँछ ।
- ध) "लक्षित समुदाय" भन्नाले मानव विकास सुचाङ्कमा पछि रहेका महिला, दलित, मुस्लिम, जनजाति, शारीरिकरूपमा कम सक्षम, भूमिहिन किसान, सुकुम्बासी, मजदुर, दुर्गम क्षेत्रका बासिन्दाहरू र गरीबीको रेखामुनि रहेका अन्य समुदायलाई समेत जनाउँछ ।

३. विवरण पेश गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड

- (१) संस्थाले आफ्नो कारोवारको प्रगति विवरण चौमासिक भुक्तान भएको मितिले सात दिनभित्र धनकुटा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) संस्थाले साधारणसभा बस्ने मिति, समय, स्थान र छलफलका विषयहरू खुलेको जानकारी साधारणसभा हुनुभन्दा पन्ध्र दिन पहिले धनकुटा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई दिनुपर्नेछ ।
- (३) संस्थाको वार्षिक लेखापरीक्षण गर्नुभन्दा पहिले लेखा परीक्षक नियुक्तिको जानकारी धनकुटा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई दिनुपर्नेछ ।

- (४) संस्थाको साधारणसभा सम्पन्न भएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र साधारणसभाको उपस्थिति सहितको निर्णय प्रतिलिपिहरू र सक्कल लेखापरीक्षण प्रतिवेदन धनकुटा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ।
- (५) वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरूले प्रत्येक चौमासिकमा अनुसूची - ३ बमोजिमको ढाँचामा मासिक प्रगति विवरण पेश गर्नुपर्नेछ। सहकारी संस्थाहरूले प्रत्येक तीन महिनामा अनुसूची - ३ मा उल्लेखित विवरणहरूको छुट्टा छुट्टै अनुसूची समेत तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ।
- (६) वित्तीय कारोवार नगर्ने सहकारी संस्थाहरूले प्रत्येक चौमासिकमा अनुसूची - ३ को अतिरिक्त सामान खरीद तथा बिक्रीको छुट्टै विवरण तयार गरी पेश गर्नुपर्नेछ।
- (७) निर्धारित समयमा विवरण दाखीला नगर्ने संस्थालाई पटकै पिच्छे रु १५००।- सम्म जरिवाना गरीनेछ।

४. शेर पुँजी सम्बन्धी मापदण्ड

- (१) संस्थाले जारी गर्ने कूल शेरपुँजीको रकम संस्थाको विनियममा उल्लेख गर्नुपर्नेछ।
- (२) संस्था दर्ता गर्न आवेदन गर्दा कूल शेर पुँजी उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- (३) प्रस्ताविक सदस्यहरूले खरिद गरेको शेर पुँजीको नामनामेसी विवरण तोकिएको ढाँचामा दर्ताको आवेदन साथ पेश गर्नु पर्नेछ।
- (४) संस्था दर्ताको बेला चुक्ता शेर पुँजीको रकम कूल शेर पुँजीको कम्तिमा २० प्रतिशत हुनुपर्नेछ।
- (५) तत्काल बस्ने साधारण सभाबाट अनुमोदन गराउने गरी समितिको निर्णयले संघ संस्थाको शेर पुँजी वृद्धि गर्न सकिनेछ। शेर पुँजी वृद्धिको निर्णयको जानकारी सम्बन्धित कार्यालयमा गराउनु पर्नेछ।

५. शेर खरिद र अन्य सहकारीमा लगानी

- (१) एउटा प्रारम्भिक सहकारी संस्थाले अर्को प्रारम्भिक संस्थाको शेर खरीद गर्न वा सो सँग बचत तथा ऋणको कारोवार गर्न पाउने छैनन्।
- (२) यो मापदण्ड जारी हुनु अघि गरीएको अन्य निजि व्यवसाय वा कम्पनी वा फर्म मा गरीएको लगानी प्रचलित सहकारी कानुनले तोकेको समय भित्र संस्थामा फिर्ता ल्याउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ। यो मापदण्ड जारी

भएपछी कुनै निजि व्यवसाय वा व्यापारीक फर्म वा कम्पनीमा शेयर र ऋण लगानी गर्न पाइने छैन। यस मापदण्ड विपरित गरीएको शेयर तथा ऋण लगानी सञ्चालन बाट असुल उपर गराइ संस्थाको कोषमा दाखिला गर्न लगाइनेछ।

- (३) आफू सदस्य रहेको विषयगत संघ वा राष्ट्रिय सहकारी बैंक बाहेक कुनै पनि संस्थाले समान्तर अर्को प्रारम्भिक संस्थामा बचत निक्षेप जम्मा गर्न पाउने छैन। विषयगत संघ वा सहकारी बैंकमा राखिएको निपेक्ष रकमलाई तरलतामा गणना गरीनेछ।

६. सञ्चालक र लेखा समितिको गठन

- (१) एकै परीवारबाट एक भन्दा बढी व्यक्ति एउटै संस्थाको सञ्चालक वा लेखा समितिको कुनै पदको लागि निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन।
- (२) संस्थाहरूमा सचिवालय गठन गर्न पाइनेछैन।
- (३) संस्थाबाट लिएको ऋणको भाखा नाघेको ऋण र तिर्नु वझाउनु पर्ने अन्य रकम नबुझाएसम्म बैंक तथा वित्तिय संस्थाबाट कर्जा लिई कालो सूचीमा परेका व्यक्ति, सञ्चालक वा लेखा समितिको कुनै पदमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन।
- (४) सञ्चालक समितिले आफ्नो पदावधि समाप्त हुनु अगावै नयाँ समितिको लागि निर्वाचन गराउनु पर्नेछ।
- (५) कुनै पनि व्यक्ति धनकुटा नगरपालिका भित्रका एकै प्रकृतिको एक भन्दा बढी सहकारी संस्थाको सदस्य हुन पाउने छैनन्। उजुरीका आधारमा धनकुटा नगरपालिकाले दोहोरो सदस्यता खारेज गर्न निर्देशन गर्नेछ।
- (६) संस्थाको सञ्चालक वा लेखा समितिको पदमा उम्मेदवार हुँदा सदस्यले आफ्नो नाम कालो सूचीमा नपरेको, एकाघर परिवारका अन्य व्यक्तिले मनोनयन पत्र दाखिला नगरेको र आफू सोही प्रकृतिको अन्य संस्थाको शेयर सदस्य तथा अन्य संस्थाको सञ्चालक वा लेखा समितिको पदाधिकारी नरहेको भनी मनोनयन पत्रमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- (७) संस्थाको विनिमयमा सञ्चालकको पदमा उम्मेदवार हुँदा सदस्य सदस्यहरूका बीच विभेद हुनेगरी कुनै प्रावधान राख्न पाइने छैन। तर यस व्यवस्थाबाट पछाडि परेका महिला वा निश्चित समुदायका व्यक्ति हरूको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न विनियममा गरीएको विशेष व्यवस्था अन्तरगतका

पदहरूमा सोही लिङ्ग वा समुदायका व्यक्तिहरूले मात्र तोकिएको पदमा उम्मेदवार बन्न र निर्वाचित हुन वाधा पर्ने छैन ।

- (८) एक व्यक्ति समानस्तरको कुनै एक संस्थाको समितिको मात्र पदाधिकारी भई काम गर्न सक्नेछन् ।
- (९) कर्मचारीहरूको सहभागितामा कर्मचारीहरू मात्र सदस्य हुन पाउने गरी सञ्चालनमा रहेका संस्था बाहेक अन्य संस्थाको समितिको कुनै पनि पदको निर्वाचनमा बहालवाला निजामती कर्मचारी, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरू उम्मेदवार हुन पाउने छैनन् । तर यस प्रावधानले सरकारको लगानी वा सम्पत्तिको उपयोगका कारणबाट सञ्चालक समितिमा पदेन सञ्चालकको भूमिका निर्वाह गर्न यस व्यवस्थाले बहालवाला निजामती कर्मचारीलाई कुनै वाधा पुग्ने छैन ।

७. सञ्चालक समितिको काम तथा कर्तव्य

विनियममा गरिएको व्यवस्था अन्तर्गत वा बाहेक देहायका जिम्मेवारी वहन गर्ने दायित्व सञ्चालक समितिको हुनेछ ।

- (१) संस्थाको बचत तथा सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी संयुक्त रूपमा सञ्चालकहरूको हुनेछ । तर बरबुझारथ नगरेको अवस्थामा संस्थाको सम्पत्ति र दायित्व सम्बन्धी जिम्मेवारी अधिल्लो सञ्चालकहरूले वहन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने संस्थाले साधारण सभाको स्वीकृत गरेको बचत तथा ऋण कार्यविधिका आधारमा एक निश्चित रकम सम्मको ऋण प्रवाहमा व्यवस्थापनलाई अधिकार प्रत्यायोजन बाहेक ऋण उपसमितिको सिफारिसमा मात्र सञ्चालक समितिले ऋण लगानी गर्नु पर्नेछ । ऋण प्रवाहमा प्रक्रियागत त्रुटिका कारण जोखिम उत्पन्न भएमा सम्बन्धित निर्णय गर्ने अधिकारी र प्राविधिक रूपले सिफारिस गर्ने कर्मचारी एवम् सामूहिक रूपमा निर्णयमा संलग्न समितिका सबै पदाधिकारीले जिम्मेवारी वहन गर्नु पर्नेछ ।
- (३) निर्वाचित भएको १५ दिन भित्र निर्धारित ढाँचामा संस्थाका सञ्चालक समिति र लेखा समितिको पदाधिकारीहरूको हालसालै खिचिएको फोटो सहित तिन पुस्ते नाम, पद, स्थायी ठेगाना, सम्पर्क फोन र पत्राचारको ठेगाना खुल्ने विवरण एवम् नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि धनकुटा नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (४) संस्थाको सञ्चालक समितिको नियमित बैठक कम्तिमा महिनामा एक पटक राख्नु पर्नेछ । समितिको निर्णय पुस्तिका सुरक्षित साथ संस्थाको कार्यालयमा राख्ने व्यवस्था अध्यक्ष र प्रमुख व्यवस्थापकले मिलाउनु पर्नेछ । प्रत्येक बैठकको निर्णयका बारेमा सञ्चालकहरू जिम्मेवार हुनेछन् ।
- (५) सञ्चालक र प्रमुख व्यवस्थापकले उपयोग गर्ने सेवा सुविधाको व्यवस्था प्रचलित सहकारी कानूनबमोजिम साधारण सभाले पारित गरेको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली र स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बमोजिम हुनेछ । सामान्यतया यस्तो सुविधा प्रचलन वा संस्थाको वित्तिय विश्लेषणका आधारमा अस्वभाविक देखिएमा समायोजनका लागि कार्यालयले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । निर्देशनको पालना गर्नु संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।
- (६) समयमै लेखा परीक्षण गराई साधारण सभा सम्पन्न गर्ने दायित्व सञ्चालक समितिको हुनेछ । पदावधि समाप्त हुनुभन्दा कम्तिमा १५ दिन अगावै निर्वाचनको व्यवस्था मिलाउने दायित्व समितिको हुनेछ ।

द. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठन र दायित्व

- (१) लेखा सुपरिवेक्षण समिति एक जना संयोजक सहित ३ सदस्यीय हुनेछ । सदस्य निर्वाचित गर्दा कम्तिमा १ जना सदस्य लेखाको जानकारी भएको हुनुपर्नेछ ।
- (२) लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठन शेयर सदस्यहरूले निर्वाचनबाट गर्नेछन् ।
- (३) संस्थाको अध्यक्ष र कार्यकारी प्रमुखसँग एकाघरको नाता सम्बन्ध रहेको शेयर सदस्य लेखा समितिको संयोजक वा सदस्य हुन सक्ने छैन । लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीले अध्यक्षसँगको आफ्नो नाता सम्बन्ध वा व्यापारिक स्वार्थ भए नभएको बारेमा सञ्चालक समितिलाई लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (४) प्रत्येक संस्थाको लेखा समितिले देहायका विषयमा परीक्षण गरी अनिवार्य रूपमा वार्षिक प्रतिवेदन साधारण सभा र सोको एक प्रति धनकुटा नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

- क) व्यवस्थापन परीक्षण (खास गरी कर्मचारी व्यवस्थापन र सम्पत्तिको उचित प्रयोग र संरक्षणका बारेमा) ।
- ख) साधारण सभा र विशेष साधारण सभाको निर्णयको कार्यान्वयनको अवस्था ।
- ग) सञ्चालक समितिको बैठक, निर्णय र कार्यान्वयनको नियमितता ।
- घ) वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थाको हकमा ऋण लगानी प्रक्रिया र सुरक्षाको अवस्था ।
- ङ) शेयर सदस्यहरूलाई नियमानुसार दिइएको मुनाफा र अन्य थप सुविधाहरू ।
- च) कार्यालय, प्रदेश, विभाग वा सम्बन्धित संघहरूले अनुगमन निरीक्षण गर्दा देखाइएको कैफियत र सुझावहरू कार्यान्वयनको अवस्था ।
- छ) संस्थाको पदाधिकारी र प्रमुख कार्यकारीले लिएका पारिश्रमिक, सुविधा र भत्ता सम्बन्धी विवरण ।
- ज) कर्मचारी भर्ना प्रक्रिया ।
- झ) लेखा सुपरिवेक्षण समितिले उल्लेख गर्न चाहेका अन्य विषयहरू ।
- (५) लेखा सुपरिवेक्षण समितिले मासिक आधारमा नियमित परीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।
- (६) लेखा समितिको वार्षिक प्रतिवेदन नियमित वार्षिक साधारण सभा बस्नुभन्दा कम्तीमा १५ दिन अगाडि सञ्चालक समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ । सञ्चालक समितिले वार्षिक साधारण सभाको विवरणमा सो प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा समावेश गरी शेयर सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (७) लेखा समितिको प्रतिवेदनहरू लेखापरीक्षकलाई लेखापरीक्षण गर्नु अघि नै उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (८) प्रत्येक चौमासिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समितिका अध्यक्ष वा कार्यकारी प्रमुख मार्फत समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (९) प्राप्त प्रतिवेदनबारे सञ्चालक समितिलाई स्पष्ट पार्न सञ्चालक समितिको बैठकमा लेखा सुपरिवेक्षण समितिका संयोजक वा निजको अनुपस्थितिमा कुनै अर्को सदस्यलाई आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

(१०) अनुगमनको क्रममा लेखा समितिले आफ्नो दायित्व बहन गर्न नसकेको वा नगरेको पाइएमा वा सदस्यहरूले निवेदन दिएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीले तत्काल अर्को लेखा सुपरिवेक्षण समिति गठनका लागि विशेष साधारण सभा बोलाउन निर्देशन दिन सक्नेछ ।

९. साधारण सभा

(१) साधारण सभा सम्पन्न भएको १५ दिनभित्र सम्बन्धित संस्थाले लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन, कारोबारको वार्षिक प्रतिवेदन, अध्यक्षले प्रमाणित गरेको सभाको निर्णयका प्रतिलिपिहरू, सदस्यहरूको उपस्थितिको विवरण र निर्वाचन सम्पन्न भएको भए सञ्चालक र लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत विवरण समेत तोकिएको ढाँचामा सम्बन्धित कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) साधारण सभाको सूचना प्रसारणमा देहायका प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु संस्थाको कर्तव्य हुनेछः

क) साधारण सभा बस्ने सूचना कम्तीमा १५ दिन अगाडि प्रकाशन र प्रसारण गर्नु पर्नेछ ।

ख) विशेष साधारण सभाको सूचना कम्तीमा ७ दिन अगाडि प्रकाशन र प्रसारण गर्नु पर्नेछ ।

ग) सूचनाका लागि सबै सदस्यहरूले जानकारी पाउने माध्यमको उपयोग गर्नु पर्नेछ ।

घ) प्रकाशित वा प्रशारित सूचनाको जानकारी सम्बन्धित कार्यालयलाई सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३ दिनभित्र छिटो साधनद्वारा गराउनु पर्नेछ ।

ङ) सूचनामा सभा बस्ने स्थान, मिति, समय र सभामा प्रस्तुत हुने प्रमुख विषयहरू समावेश गर्नु पर्नेछ ।

च) सञ्चालक समिति र लेखा सुपरिवेक्षण समिति वा रिक्त पदहरूमा निर्वाचन गर्नुपर्ने भए निर्वाचन सम्बन्धी कार्यक्रमको संक्षिप्त विवरण समेत अनिवार्य रूपमा प्रकाशन वा प्रसारण गर्नु पर्नेछ ।

छ) सभा बस्ने स्थान संस्थाको कार्यक्षेत्रभित्रको कार्यालय परिसर वा नजिकको सभा हलमा व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

ज) साधारण सभा सञ्चालन भड्किलो र खर्चिलो रुपमा गरेको पाइएमा नगरकार्यपालिका कार्यालयले सचेत गराउन सक्नेछ । सभामा गरिने खर्चको मापदण्ड तयार गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गर्ने साथै खर्च गर्ने स्पष्ट आधार, जिम्मेवारी वा खर्चको सीमा समितिबाट निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

(३) निर्वाचन कार्यक्रममा मतदान अधिकृतका रुपमा कार्यालयले प्रतिनिधि खटाउन सक्नेछ ।

१०. निक्षेप सङ्कलन तथा ऋण प्रवाहको सीमा

(१) संस्थाले निक्षेप सङ्कलन गर्ने र कर्जा प्रवाह गर्ने कार्य आफ्नो सदस्यहरूका बीचमा मात्र सीमित गर्नु पर्नेछ ।

(२) सङ्कलित निक्षेप रकम सदस्यहरूलाई ऋण प्रवाह गर्ने काम बाहेकको प्रयोजनमा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

(३) सहकारी संस्थाले आफ्नो सदस्यसँग निक्षेप सङ्कलन गर्दा प्राथमिक पुँजी कोषको बढीमा पन्ध्र गुणासम्म मात्र सङ्कलन गर्न सक्नेछ ।

११. व्याजदर सम्बन्धी व्यवस्था

(१) संस्थाले वचत निक्षेपमा प्रदान गर्ने व्याजदर र ऋण लगानीमा लिने व्याजदरको निर्धारण सन्दर्भ व्याजदरको आधारमा गर्नुपर्नेछ । सहकारी संस्थाहरूले गरेको व्याजदर निर्धारण सन्दर्भ व्याजदर प्रतिकूल भएको पाइएमा सहकारी ऐन, नियमानुसार कारवाही गरिनेछ ।

(२) संस्थाले कर्जा र निक्षेपको व्याजदर निर्धारण गर्दा विभेदकारी व्यवस्था र व्यवहार गर्न पाइने छैन । लिने दिने व्याज दरमा विभेद गरेको पाइएमा त्यस्तो विभेदबाट संस्थालाई हानि पुऱ्याइएको रकम सञ्चालकहरूबाट असुल उपर गरिनेछ ।

(३) विभिन्न नामको निक्षेपमा दिइने व्याजदर र विभिन्न कर्जामा लिइने व्याज दरको अन्तर ३ प्रतिशत भित्र कायम राख्नु पर्नेछ ।

(४) निक्षेप र कर्जाको व्याजदर अनिवार्य रुपले संस्थाको साधारणसभाबाट निर्णय गराई लागू गर्नुपर्नेछ ।

(५) व्याजदर परिवर्तनको सूचना शेयर सदस्यहरूको जानकारीका लागि सार्वजनिक रुपमा एकपटक प्रकाशित गर्न सकिनेछ ।

- (६) कर्जामा समदर तथा चक्रवृद्धि व्याज लगाउन पाइने छैन ।
- (७) विभिन्न किसिमका वचतमा दिइने व्याज दर र ऋणमा लिने व्याजदर साधारण सभाले स्वीकृत गरेको वचत तथा ऋण कार्यविधि अनुसार हुनेछ ।

१२. निक्षेप सञ्चालन, ऋण लगानी र व्याज सम्बन्धी जानकारी पेश गर्नुपर्ने

- (१) संस्थाको सञ्चालक समितिले वचत, निक्षेप, ऋण लगानी, व्याज निर्धारण आदि विषयहरूमा आवश्यक सर्त, प्रक्रिया तथा कार्यविधिहरू स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) संस्थाले निर्धारण गरेको व्याजदरको विवरण समय समयमा वा कार्यालयले माग गरेको समयमा पेश गर्नुपर्नेछ । संस्थाले परिवर्तन गरेको व्याजदर जानकारीका लागि संस्थाको कार्यालयको सूचनापाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ ।

१३. लेखा राख्ने प्रणाली

संस्थाका सदस्यहरू बीच लाभांश वितरण प्रयोजनको लागि नगद आधारमा व्याज आय लेखा राखी अन्य प्रयोजनका लागि प्रोदभावी आधारमा कारोबारको लेखा राख्नुपर्नेछ । नगदमा प्राप्त नभएको व्याजलाई पाउनु पर्ने व्याज हिसाबमा खर्च लेखी व्याज मुलतवी हिसाबमा जम्मा गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

१४. ऋण लगानीका लागि प्रक्रिया तथा सीमाहरू

- (१) संस्थाले आफ्नो प्रत्येक सदस्यलाई संस्थाको कूल पूँजी कोषको १० प्रतिशतमा नबढाई ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम ऋण प्रदान गर्दा ऋण लगानीको उद्देश्य खुलाउनु पर्नेछ र संस्थाको उद्देश्य अनुसार स्वीकृत परियोजनाको आधारमा ऋण लगानी गर्नुपर्नेछ ।
- (३) सामान्यतया कुनै सदस्यले लिएको ऋणको साँवा र व्याज भुक्तानी नगरेसम्म निजलाई पुनः ऋण लगानी गर्न पाइनेछैन । विशेष परिस्थितिमा कारण खुलाई सञ्चालक समितिको निर्णयले ऋण सम्झौता पुनरावलोकन गरी वा अल्पकालीन रूपमा थोरै रकम लगानी हुने गरी ऋण दिन सकिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनका लागि कूल पूँजी कोषभित्र जम्मा शेयर रकम, जगेडा कोष, बाँडफाँड नगरेको लाभांश, कर्जा जोखिम व्यवस्था, स्थिरीकरण कोष र घाटापूर्ति कोषको रकमलाई जनाउनेछ ।

- (४) प्रस्तावित ऋण रकम उचित सुरक्षण हुने गरी जायजेथा धरौटी वा कुनै सदस्यको धन जमानीमा मात्र संस्थाले ऋण लगानी गर्नुपर्नेछ । तर संस्थाले जेथा जमानी नभएका सदस्यहरूलाई कुनै वा केही सदस्यहरूको निक्षेप धितो रहने सर्तमा वा संस्थाको स्वीकृत कार्यविधिवमोजिम विना धितो लघु ऋण लगानी गर्न बाधा पर्नेछैन ।
- (५) ऋण लगानी गर्दा ऋण माग फारामको उपयोग, धितो मूल्याङ्कन प्रक्रिया, ऋण उपसमितिको सिफारिस वा स्वीकृति र अनुमोदन जस्ता पूर्वनिर्धारित प्रक्रिया अबलम्बन गरी ऋण प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- (६) संस्थाले जेथा धितो राखी ऋण लगानी गर्दा ऋण लिने सदस्यको आफ्नै वा एकाघरका परिवारका सदस्यको नामको जेथा धितो राखेर मात्र ऋण लगानी गर्नुपर्नेछ ।
- (७) संस्थाबाट प्रवाहित हुने सबै प्रकारका ऋण लगानीमा कूल परियोजना लगातको बढीमा ८० प्रतिशत अंश संस्थाबाट र घटीमा २० प्रतिशत अंश ऋण सदस्यको स्व-पूँजीबाट व्यहोर्ने गरी ऋण लगानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । सदस्यहरूलाई घरजग्गा खरिद गर्न ऋण दिनु पर्ने भएमा कूल मूल्यको बढीमा ४० प्रतिशत मात्र लगानी गर्न सकिनेछ । संस्थाले कूल ऋण लगानीको २५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी घर जग्गामा कर्जाको सीमा निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।
- (८) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोबार गर्ने स्वीकृति लिएका संस्थाहरूको हकमा ऋणनोक्सानी कोष लगायतका व्यवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले तोके बमोजिम शर्त पालना गर्न यस मापदण्डले कुनै बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।
- (९) रु.१० लाख भन्दा माथिको कूल परियोजना लागत निर्धारण गर्दा संस्थागत मूल्याङ्कनकर्ताहरूबाट र अन्यमा कुनै एक सञ्चालक, ऋण उप समिति सदस्य र व्यवस्थापकको सामूहिक टोलीले मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ ।
- (१०) संस्थाले आफ्नो सदस्यको शेयर प्रमाणपत्र धितो जमानी राखी कर्जा प्रवाह गर्न पाउने छैन ।

- (११) संस्था दर्ता हुँदाका बखत रहेका सदस्य बाहेक अन्यको हकमा सदस्यको रूपमा तीन महिनासम्म संस्थामा नियमित बचत गरे पछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न सकिनेछ ।
- (१२) संस्थाले ऋण लगानी गर्दा घट्टो दरमा व्याज हिसाव गर्नु पर्नेछ । व्याज पूँजीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (१३) धितो वापतको सम्पत्ति संस्थाको नाममा दृष्टिवन्धक वा रोक्का गराइ राख्नु पर्नेछ । सञ्चालक वा अन्य कुनै व्यक्तिको नाममा राख्न पाइने छैन ।

१५. समितिका सदस्यले ऋण लिँदा पालन गर्नुपर्ने मापदण्ड

- (१) संस्थाका सञ्चालक तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिका ४९ प्रतिशत भन्दा बढी पदाधिकारीहरूलाई एकै अवधिमा ऋण लगानी गर्न पाइने छैन । संस्थामा आवश्यकता भन्दा बढी तरलता रहेको अवस्थामा छोटो अवधिको ऋण लगानी गर्न भने यो व्यवस्थाले बाधा पार्ने छैन ।
- (२) संस्थाको सञ्चालक समिति, लेखा समिति, ऋण उप-समितिका पदाधिकारी तथा व्यवस्थापकले लिएको ऋणको विवरण वार्षिक रूपमा नगर कार्यपालिका कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१६. पेशकी लिन नपाइने

- (१) संस्थाका सञ्चालक, व्यवस्थापक र लेखासमितिका पदाधिकारीहरूलाई काम र पेशकी फल्लुपेटको समय सीमा नतोकी पेशकी दिन पाइने छैन ।
- (२) उपदफा (१) विपरीत व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि लिएको पेशकी रकमलाई ऋण सरह मानी अधिकतम व्याजसहित असूलउपर गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

१७. तरलता सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) बचत तथा ऋण सम्बन्धी कारोवार गर्ने प्रत्येक संस्थाले कूल निक्षेप रकमको कम्तिमा १५ प्रतिशत रकम तरलता राख्नु पर्नेछ । नगद मौज्जात, बैंक मौज्जात, सरकारी ऋण पत्रमा गरिएको लगानी र सहकारी बैंक तथा बचत तथा ऋण सहकारी संघमा रहेको निक्षेप रकमलाई तरलताको रूपमा गणना गरिनेछ ।
- (२) प्रत्येक महिनाको अन्तिम दिनलाई आधार मानी तरलताको गणना गर्नुपर्ने हुन्छ ।

१८. ऋणको वर्गीकरण

संस्थाले आफ्ना सदस्यलाई ऋण लगानी गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सिमित बैंकिङ्ग कारोवार गर्नेको हकमा नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार र अन्य संस्थाहरूको हकमा देहाय वमोजिम ऋण नोकसानी कोषको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

१. असल ऋणः	भाखा ननाघेको	१ प्रतिशत
२. शंकास्पद ऋणः	१ वर्ष सम्म ननाघेको	३५ प्रतिशत
३. खराब ऋणः	१ वर्ष भन्दा बढी भाखा नाघेको	१०० प्रतिशत

१९. संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष

(१) संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषको रकम सदस्यहरूलाई बाँडफाँड गरी भुक्तानी गर्नका लागि संस्थासँग प्रत्येक सदस्यले गरेको कारोवारको लेखाको विवरणको आधारमा गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपभोक्ता सहकारी संस्था तथा अन्य उत्पादनमूलक सहकारी संस्थाको हकमा संस्थासँग गरेको खरिद तथा विक्री कारोवार र शेयर लगानीका अतिरिक्त अन्य कारोवार भए सो समेत जोडी औषत अनुपात रकम निकाली गणना गर्नु पर्नेछ ।

२०. लाभांश वितरणमा प्रतिबन्धः सहकारी संस्थाले संस्थाको अघिल्लो वर्षसम्मको खुद सञ्चित नोकसान पूरा नभएसम्म सदस्यहरूलाई लाभांश बाड्न पाइने छैन । ऐनले तोके भन्दा बढी हुने गरी कुनै पनि नाममा शेयर सदस्यहरूलाई लाभांश बाड्न पाइने छैन ।

२१. निष्कृय संस्था

(१) लगातार २ (दुई) वर्षदिखि वार्षिक साधारण सभा नगर्ने सहकारी संघ संस्थाहरूको विवरण सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था नगरकार्यपालिका कार्यालयले मिलाउनेछ ।

(२) नियमित रूपमा लेखापरीक्षण नगराउने, निर्धारित समयमा साधारण सभा सम्पन्न नगर्ने, सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरू, प्रचलित ऐन, नियम र विभागले जारी गरेको निर्देशन एवम् मापदण्ड तथा विनियमको परिपालना नगरेसम्म त्यस्तो संस्थालाई नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइने सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराइने छैन ।

(३) दुई वर्ष भन्दा बढी अबधिसम्म वार्षिक साधारण सभा नगर्ने संस्थाहरू निष्कृत्य संस्थाहरूको सूचीमा समावेश गरिनेछ । यस्तो सूचीमा परेका संस्थाहरूको दर्ता खारेज गरिनेछ । संस्था खारेजी र विघटनको कार्य कार्यालयले प्रत्येक वर्ष अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्नेछ ।

२२. दर्ता खारेजीको जानकारी गराउने: कार्यालयले सहकारी संस्थाहरूको दर्ता खारेजी र विघटनको जानकारी सम्बन्धित संघसंस्था हरुलाई दिनेछ ।

२३. सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार: संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा देहायको प्रक्रिया पूरा गर्नु पर्नेछ:

- क) संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्रमा सदस्यता एवम् व्यवसायिक सेवा विस्तार भएको दर्तावाला लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित भएको,
- ख) थप प्रस्ताव भएको कार्यक्षेत्रमा सेवा माग गरी संस्थाको सदस्यता माग भएको,
- ग) संस्थाको थप प्रस्ताव भएको कार्यक्षेत्रमा प्रचलित सहकारी कानून बमोजिम सदस्यता एवम् व्यवसायिक सेवा विस्तार गर्ने सञ्चालक समितिको प्रतिवद्धता,
- घ) विनियम संशोधनको प्रक्रिया पूरा भएको ।

२४. अनुगमन सम्बन्धी प्रक्रिया र जिम्मेवारी

- (१) कार्यालयले वित्तिय कारोवार गर्ने संस्थाको अनुगमन गर्दा अनुसूची- १ र वित्तीय कारोवार नगर्ने संस्थाको अनुगमन गर्दा अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमको ढाँचाको फाराम प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) कार्यालयबाट संस्थाको निरीक्षण गर्न आउने कर्मचारीले माग गरेका सम्पूर्ण विवरणहरू उपलब्ध गराउनु संस्थाका पदाधिकारी एवम् सम्बन्धित कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
- (३) अधिकार प्राप्त सहकारी संघहरूले समेत अनुगमन कार्यमा उपदफा (१) बमोजिमको ढाँचाको फाराम उपयोग गर्नु पर्नेछ । आफूले सम्पन्न गरेको अनुगमनको विवरणको एक प्रति सम्बन्धित कार्यालयलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) अनुगमनमा संलग्न कर्मचारी वा पदाधिकारीले सो को प्रतिवेदन सम्बन्धित कार्यालयमा काम सम्पन्न भएको मितिले ७ दिन भित्र पेश गरिसक्नु पर्नेछ ।

- (५) संस्थामा गम्भीर प्रकृतिका आर्थिक अनियमितता भएको पाइएमा अनुगमनकर्ताले २४ घण्टाभित्र लिखित रूपमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (६) प्राप्त अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा कार्यालयले ७ दिन भित्र सुधारको प्रक्रिया अघि बढाउन सम्बन्धित संस्था, संघलाई लिखित जानकारी दिनुपर्नेछ । सुधार प्रक्रियामा निर्देशनको रूपमा पत्राचार गर्ने वा जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई कार्यालयमा उपस्थित गराई सुधारको कार्ययोजना लिने वा अटेर गरेमा कानूनी उपचार र मापदण्ड बमोजिमका कारवाही अघि बढाउने काम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको जिम्मेवारी हुनेछ ।
- (७) नियमित रूपमा कार्ययोजना बनाई अनुगमनको कार्य सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- २५. कारवाही सम्बन्धी प्राबधानहरू :** तथ्यपरक जानकारी प्राप्त भएमा वा अनुगमनको क्रममा पाइएका देहायका गम्भीर प्रकृतिका त्रुटीहरू वा अनियमित कारोवारका लागि देहाय बमोजिमको कारवाही हुनेछ :
- क) अनुगमन कार्यमा सहयोग नगरेमा कारोवार रोक्का गरिनेछ ।
- ख) शेयर सदस्यलाई नियमानुसार दिन सकिने लाभांश बाहेक रकम वितरण गरी अस्वस्थ्य प्रतिस्पर्धा गरेको पाइएमा लाभांश बाहेकको रकम सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरूबाट दामासाहीका दरले असुल उपर गरी संस्थाको कोषमा दाखिला गराईनेछ ।
- ग) वार्षिक दुई करोडभन्दा कमको वार्षिक कारोवार गर्ने संस्थाको कार्यकारी प्रमुख लगायत अन्य सञ्चालकले सहकारी ऐन विपरीत पारिश्रमिक लिईएको पाइएमा सो रकम असुल उपर गरी संस्थाको कोषमा दाखिला गराईनेछ । तोकिए बमोजिमको समय भित्र रकम दाखिला नगरेको संस्थाले साँवा र व्याज समेत असुल उपर गर्नेछ ।
- घ) कार्यकारी प्रमुखको पारिश्रमिक निर्धारण गर्दा सञ्चालक समितिबाट निर्णय गरी साधारण सभाबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ । निर्णय र अनुमोदन सम्बन्धी विवरण पेश नगरेमा लिएको पारिश्रमिक नियमित वा असुल उपर गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- ङ) प्रचलित कानून र मापदण्ड पालना नगरेको पाइएमा संस्थाले प्राप्त गर्ने सुविधाहरू रोक्का गरिनेछ ।

- च) कार्य क्षेत्र बाहिरका व्यक्तिलाई सदस्यता दिने तथा गैर सदस्यसँग कारोबार गर्ने संस्थाको बैंक खाता रोक्का गर्न, सार्वजनिक सुचना प्रकाशित गरी सर्वसाधारणलाई यस्ता संस्था सँग कारोबार नगर्न सजक गराउने, अनियमिता गरेको सुचना सार्वजनिक गर्ने र प्रचलित कानून बमोजिम थप जानकारी गरीनेछ ।
- छ) निक्षेप वापत संकलित रकम अन्यत्र लगानी गरेको पाइएमा उदेश्य विपरित काम गरेको कसुरमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरीनेछ ।

२६. **विज्ञापन मार्फत सदस्यता बिस्तार गर्नमा प्रतिबन्ध** : संस्थाले सार्वजनिक रूपमा उपहार योजना राखी वा आकर्षक विज्ञापन गरी शेयर विक्री, वचत सङ्कलन र ऋण प्रवाह गर्न पाउने छैन । यस मापदण्डको प्रतिकूल हुनेगरी विज्ञापन वा सुचना दृश्य सामाग्री प्रकाशन वा प्रसारण गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ । तर संस्थाको महत्वपूर्ण निर्णय, विषय र गतिविधिका बारेमा सदस्यहरू तथा आम नागरिकलाई जानकारी गराउन सुचना तथा श्रव्य दृश्य प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न यस दफाले बाधा पुर्याएको मानिने छैन । सहकारी सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि हुने गरी प्रसारण वा प्रकाशन गर्ने सहकारी जागरण सम्बन्धी नियमित पत्रपत्रिका, रेडियो र टेलिभिजनका कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग र सहकार्य गर्न बाधा पर्ने छैन ।

२७. **कारोबार रोक्का राख्न सकिने** : सहकारी सिद्दन्त, सहकारी ऐन, नियम, प्रचलित कानून, मापदण्ड, परिपत्र र निर्देशन पालना नगर्ने संस्थाको खाता र कारोबार रोक्का राख्न सकिनेछ ।

२८. **कारवाहीका लागी लेखी पठाईने** : देहायका कुनै कार्य वा कार्यहरूलाई सहकारी ऐन, नियम विपरीत प्रकरणका रूपमा लिई सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरू र व्यवस्थापकलाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ ।

- क) गैर सदस्यसँग कारोबार गरेमा वा सदस्यनै नबनाई कारोबार गरेमा ।
- ख) कार्यक्षेत्र बाहिरका व्यक्ति वा निकायलाई सदस्य बनाएमा ।
- ग) वचत निक्षेपको रकम निजी व्यवसायमा लगानी गरेमा ।
- घ) निजी प्रयोजनका लागी अनाधिकृत रूपमा सञ्चालकहरूले कोषको अपचलन गरेमा ।

- ड) साधारण सभा नबोलाई र निर्वाचन प्रक्रिया पुरा नगरी आफुखुशी सञ्चालक वा लेखा समितिको पदाधिकारी थपघट गरेमा ।
- च) सम्बन्धित निकायबाट इजाजत लिइ मात्र गर्नु पर्ने कार्य वा कारोवार इजाजत नलिइ सञ्चालन गरेमा ।
- छ) पटक पटक भ्रम सिर्जना हुने आकर्षक विज्ञापन/सूचना मार्फत सदस्य विस्तार वा कारोवार बढाउने कार्य गरेमा ।
- ज) एकै प्रकृतिका एक भन्दा बढी संस्थाको पदाधिकारी भई काम गर्ने गरेको पाइएमा ।
- झ) अनाधिकृत रुपमा संस्थाको कारोवारमा संलग्न रहेको पाइएमा ।
- ञ) कार्यक्षेत्र बाहिर बसोबास गर्ने व्यक्ति संस्थाको सञ्चालक समिति वा लेखा समितिको पदाधिकारी भएको पाइएमा ।

२९. आचारसंहिता सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) संस्थाले सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरू एवम् प्रचलित सहकारी ऐन तथा नियमावली, मापदण्ड तथा विनियमावलीमा आधारित भै संस्थाको पदाधिकारी र सदस्यहरूले पालना गर्नु पर्ने आचारसंहिता तयार गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम लागू भएको आचारसंहिता संस्थाका पदाधिकारी र सदस्यहरूले अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (३) आचार संहितामा उल्लेख नभएमा पनि देहायका मापदण्डहरूको पालना गर्नु प्रत्येक व्यक्तिको दायित्व हुनेछः
- क) संस्थाका पदाधिकारीहरू अन्य कुनै पनि संस्थाको पदाधिकारीमा बहाल रहन पाउने छैन । एकभन्दा बढी संस्थाको पदाधिकारी भएको पाइएमा संस्थाले त्यस्ता पदाधिकारीलाई तत्कालै निलम्बन गरी सम्बन्धित कार्यालयमा जानकारी पठाउनु पर्नेछ ।
- ख) एक व्यक्ति नगरपालिका भित्रका समान प्रकृतिका एक मात्र संस्थाको सदस्य भई सहकारीको मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त बमोजिम आफ्नो संस्थाप्रति प्रतिबद्ध रहनु पर्नेछ ।

३०. सहकारी संस्थाको कार्यालय सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) संस्थाको कार्यालय तोकिएको कार्यक्षेत्रभित्र स्थापना गर्नु पर्नेछ ।

- (२) कार्यालयको स्थापना बढी शेयर सदस्यहरु बसोबास गर्ने क्षेत्रमा गर्नु पर्नेछ ।
- (३) एकै प्रकृतिको संस्थाको कार्यालय रहेको भवन वा घरमा अर्को संस्थाको कार्यालय स्थापना गर्न पाइने छैन । एउटै भवन वा घर भए भन्दा बढी एकै प्रकृतिको संस्थाहरुको कार्यालय भए पछि खोलिएको संस्थाको कार्यालय अन्य उपयुक्त ठाउँमा सार्न कार्यालयले निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- (४) संस्थाको कार्यालय स्थापना गरेको ७ दिनभित्र कार्यालयको निरीक्षण गर्न नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (५) संस्थाको कार्यालय सार्नु पर्दा सम्बन्धित कार्यालयको अग्रिम स्वीकृति लिई मात्र सार्न सकिनेछ । कार्यालय सरेको सार्वजनिक रूपमा जानकारी गराउन उपयुक्त सञ्चार माध्यमको उपयोग गर्नु पर्नेछ ।

३१. साइन बोर्ड राख्ने सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) प्रत्येक संस्थाले दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम संस्थाको नाम, दर्ता नम्बर, दर्ता मिति, भौगोलिक कार्यक्षेत्र र दर्ता भएको कार्यालयको नाम समेत खुलाई नेपाली भाषा देवनागरी लिपिमा साईन बोर्ड लेखी संस्थाको कार्यालयमा सबैले देखे ठाउँमा राख्नु पर्नेछ ।
- (२) सहकारीको साइन बोर्डमा एकरूपता ल्याउनको लागि राष्ट्रिय सहकारी संघले निर्णय गरे अनुरूप साइन बोर्डको रङ्ग हल्का हरियो सेतो अक्षरले लेखिएको वा बिषयगत केन्द्रीय संघले तोकेबमोजिम हुनुपर्नेछ ।

३२. सदस्य बडापत्र सम्बन्धी व्यवस्था: संस्थाको कार्यालयमा सबैले देखे गरी सदस्य बडापत्र राख्नु पर्नेछ ।

३३. कारोबारको लेखा अद्यावधिक रूपमा राख्ने व्यवस्था

- (१) सहकारी संस्थाले आफ्नो सम्पूर्ण कारोबार तथा संस्थागत विवरण, सूचना र तथ्याङ्कहरु सहकारी तथा गरीबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा सहकारी कानूनले तोकेको समयसीमा भित्र अध्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- (२) कम्प्युटरमा अभिलेख राख्ने गरेका संस्थाहरुले आर्थिक तथा प्रशासनिक अभिलेखहरु मासिक रूपमा मुद्रण गरी प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ । मासिक कारोबारको विवरण सदस्यहरुको जानकारीको लागि संस्थाको कार्यालयमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

३४. **सूचना प्रसारण गरिने:** कुनै संस्थाका समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीले प्रचलित कानुन, यो मापदण्ड वा थप निर्देशन, स्वीकृत विनियम र सहकारीका सिद्धान्त र मूल्यहरू विपरितका काम कारवाही गरेको पाइएमा सोको विवरणसहित सञ्चालकलाई समय सीमासहित काम कारवाही र कारोवार सच्याउन दिएको निर्देशन कार्यान्वयन नभएमा धनकुटा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयले सोको सूचना सञ्चार माध्यमबाट सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराई सूचित वा सचेत गराउन सक्नेछ ।
३५. **सम्पत्ति खरिद बिक्री गर्दा पारदर्शिता अपनाउनु पर्ने:** सहकारी संस्थाले अचल सम्पत्ति खरिद वा बिक्री गर्दा साधारण सभाको निर्णय, निर्धारित खरिद बिक्री प्रक्रिया, घटघट वा बढाबढको प्रक्रियाबाट संस्थालाई बढी फाइदा हुन सक्ने अवस्था र सदस्यहरूको गुनासो नआउने गरी पारदर्शिताको प्रणाली अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । संस्थाले घर जग्गा लगायत अचल सम्पत्ति खरिद बिक्री गर्दा पारदर्शि प्रक्रिया अवलम्बन गरे नगरेको साथै प्रचलित मूल्यबाट घटी बढी गरी संस्थाको अहित गरे नगरेको बारेमा अनुगमन गरी नगर कार्यपालिका कार्यालयले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
३६. **संस्था सञ्चालनको क्रममा सहकारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम लिनुपर्ने**
- (१) वित्तिय कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाका सञ्चालक समिति र लेखा सुपरिवेक्षण समितिका कम्तिमा ५० प्रतिशत पदाधिकारीहरूले यो मापदण्ड जारी भएको ६ (छ) महिनाभित्र संस्था व्यावस्थापन, सहकारी लेखापालन र लेखापरीक्षण सम्बन्धी तालिम लिनु पर्नेछ । सञ्चालक समिति र लेखा समितिको नयाँ निर्वाचन भएको ६ महिना भित्र पालैपालो यस अघि तालिम नलिएका पदाधिकारीहरूलाई उपरोक्त तालिम लिने व्यवस्था संस्थाले मिलाउनु पर्नेछ । संस्थाहरूले यो व्यवस्थाको पालना अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको तालिम लिए नलिएको विवरण सम्बन्धित कार्यालयले माग्न सक्नेछ । यस सम्बन्धमा कार्यालयले दिएको निर्देशन पालना गर्नु सबै संस्थाहरूको दायित्व हुनेछ ।
३७. **नगद मौज्जातको सुरक्षित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने**
- (१) वचत तथा ऋण कारोवार गर्ने प्रत्येक संस्थाले आफ्नो कार्यालयमा रहने न्यूनतम नगद मौज्जात, मार्गस्थल नगद र कारोवार काउन्टरको बीमा गर्नु पर्नेछ ।

- (२) उदफा (१) बमोजिम वीमा गरिएको भन्दा बढी रकम कार्यालयमा मौज्जात राख्न पाइने छैन ।
- (३) नगद रकम बैंकमा जम्मा नगरी नगदै कारोवार गर्ने र कुनै सञ्चालक वा शेयर सदस्य वा कर्मचारीले प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

३८. बचत तथा ऋणको वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थाले गर्न नहुने कामहरू

- क) प्रतिपत्र, जमानत लगायत वासलात बाहिरको कारोवार ।
- ख) सदस्यहरूलाई अधिविकर्ष कर्जा प्रवाह ।
- ग) व्यापारिक उद्देश्यले घर जग्गाको खरिद विक्री तथा सञ्चालकको लगानीमा खोलिएको निजी उद्योग व्यवसायमा लगानी ।
- घ) स्पष्ट कार्यविधि अनुसार गरिने लघु कर्जा कार्यक्रम बाहेक विना सुरक्षणमा कर्जा प्रवाह ।
- ङ) सुनचाँदी र शेयर प्रमाणपत्र धितो राखी कर्जा प्रवाह ।
- च) चल्ती खाता सञ्चालन गर्ने ।
- छ) एकमुष्ट ३ वर्ष भन्दा बढी अवधिको आबधिको निक्षेप स्वीकार गर्ने ।
- ज) विदेशी मुद्राको कारोवार वा मुद्रा विनिमय ।
- झ) चिठ्ठा तथा उपहार योजना सञ्चालन ।
- ञ) कार्यक्षेत्र बाहिरका सदस्य बाहेकका व्यक्ति तथा निकायसँगको कारोवार ।

३९. सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन, नियमको कार्यान्वयन

- (१) वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारीका संघ संस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६६ मा भएका व्यवस्थाहरू अनिवार्य रूपमा पालना गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (२) वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थाहरूले आफ्ना प्रत्येक सदस्यको स्पष्ट रूपमा अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
- (३) नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउनुपर्ने पर्ने विवरण नियमित र निरन्तर रूपमा पठाउने व्यवस्थाका लागी प्रत्येक वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संस्था, संघ र बैंकले सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिम कार्यान्वयन अधिकृत तोकनु पर्नेछ ।

- (४) यस सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायले गर्ने अनुसन्धान र माग गरेको विवरणहरू उपलब्ध गराई नियमन गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु सबै संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

४०. सहकारीका मुल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरू

- (१) अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघले प्रतिपादन गरेको र विश्वव्यापी रूपमा प्रयोगमा ल्याइएका सहकारीका मुल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरूको पालना गर्नु सबै संस्थाका निर्वाचित तथा नियुक्त पदाधिकारीहरू एवम् प्रत्येक सदस्यहरूको प्रमुख कर्तव्य हुनेछ। सहकारीका मुल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरूको प्रयोगका लागि निरन्तर रूपमा सदस्यलाई जानकारी दिने गरी सचेतना कार्यक्रमहरूसञ्चालन गर्नु सहकारीका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूको जिम्मेवारी हुनेछ।
- (२) सहकारी संस्थाका सञ्चालक समितिले प्रचलित सहकारी कानून र मापदण्डमा गरिएको व्यवस्थाको पालनाका लागि मापदण्ड जारी भएपछी बस्ने साधारण सभामा विनियम संशोधनका लागी प्रस्ताव पेश गरी, पारीत गराई कार्यान्वयन गराउनु पर्नेछ। साधारण सभाबाट विनियममा गरिएको व्यवस्थाहरू प्रचलित सहकारी कानून र मापदण्डसँग बाझिएमा प्रचलित सहकारी कानून र मापदण्डका आधारमा विवादको निराकरण गरिनेछ।

४१. विनियम संशोधन वा पुनर्लेखन

- (१) संस्थाको प्रारम्भिक साधारण सभाले विनियम संशोधन गर्न सक्ने छैन ।
- (२) विनियम संशोधन वा विनियम पुनर्लेखन प्रस्ताव गर्नु पुर्व नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सैद्धान्तिक सहमति लिनुपर्नेछ। पुर्व सैद्धान्तिक सहमति नलइ गरिएको विनियम संशोधन वा विनियम पुनर्लेखन प्रचलित कानून, नगरपालिकाले जारी गरेको मापदण्ड निर्देशन बमोजिम नभए प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीले सो प्रावधान अस्वीकृत गर्न सक्नेछ।
- (३) साधारण सभाबाट विनियम संशोधन वा विनियम पुनर्लेखन पारीत गरी नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा स्वीकृतिको लागि पेश भएको तीस दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीले विनियम संशोधन वा विनियम पुनर्लेखन स्वीकृत गर्न सक्नेछ।

अनुसूची-१
(दफा २४ (१) सँग सम्बन्धित)
अनुगमन फाराम

- १) सहकारी संस्थाको नाम :-
- २) दर्ता नं :- मिति :- दर्ता भएको कार्यलय :-
- ३) ठेगाना :-
- ४) शेयर पूँजी :- (प्रति शेयर रु.)
- ५) कार्यक्षेत्र :-
- ६) सञ्चालक समितिको सदस्यको सदस्य संख्या :-
कार्यकाल : वर्ष (बैठक भत्ता रु)
- ७) कर्मचारी संख्या :-
बजार प्रतिनिधि :- नियुक्ति दिए/नदिएको:-
- ८) सफ्टवेयर :-
शेयर सदस्य संख्या :-

जम्मा :-	पुरुष :-	महिला :-
संस्थागत :-		

१०) निक्षेपकर्ताहरूको संख्या

जम्मा :-	पुरुष:-	महिला :-
संस्थागत:-		

११) ऋणीहरूको संख्या

जम्मा :-	पुरुष :-	महिला :-
संस्थागत :-		

१२) संस्थाको प्रारम्भिक साधारण सभा भएको मिति :-

कुल सदस्य संख्या:

उपस्थित सदस्य संख्या :

पछिल्लो साधारण सभा भएको मिति :

कुल सदस्य संख्या :

उपस्थित सदस्य संख्या :

पछिल्लो सञ्चालक समिति निर्वाचन मिति :

निर्वाचन उप समितिको चयन :-

साधारण सदस्यलाई सभाको सुचना दिने माध्यम र प्रकृया :-

१३) संस्थाले तयार पारेको कार्य सञ्चालन नियमावलीहरु, नीतिहरु, कार्यविधिहरु :

.....
.....

१४) संस्थाले गठन गरेको उप समितिहरु :-

.....
.....

१५) पछिल्लो साधारण सभाबाट पारित भएका मुख्य विषयहरु :-

.....
.....

१६) संस्थाको वर्तमान कर्जा प्रकृति वा किसिमहरु (ब्याजदर सहित) :-

शीर्षक	दर	शीर्षक	दर

१७)) संस्थाको वर्तमान निक्षेपका प्रकारहरु (ब्याजदर सहित):-

शीर्षक	दर	शीर्षक	दर

१८) निम्न कारोवारहरु गरे नगरेको :- सुनचाँदी कर्जा, गल्ला कर्जा, चलती खाता, ओ.

डी. कर्जा, आफ्नै शेयर सुरक्षामा ऋण लगानी, घरजग्गा किनबेच :

१९) ऐन नियममा तोकिए वमोजिमका सम्बन्धित कार्यलयमा पठाउने गरेको विवरणहरु :-

.....
.....

२०) खुद बचत/ नाफाको कम्तिमा २५ प्रतिशत जगेडा कोषमा जम्मा गरे नगरेको

२१) शेयर पुँजीको १८ प्रतिशत लाभांस गरे नगरेको

२२) संस्थाले कुनै प्रकारको चन्दा, आर्थिक सहयोग प्रदान गरे नगरेको

२३) एउटै लेखापरीक्षक लगातार ३ पटक भन्दा नियुक्ति भएको छ छैन

२४) संस्थाले कुल चुत्ता शेयरपुँजीको २० प्रतिशत भन्दा बढी एउटै व्यक्ति वा निकाय विशेष (सरकारी समेत) लाई शेयर बिक्री भएको छ छैन

- २५) संस्थाले कर्जामा लिने सेवा शुल्क लगायतका अन्य अतिरिक्त रकमहरू :-
- २६) संस्थाको निक्षेप र कर्जा वीचको औसत ब्याजदर अन्तर :-
- २७) कर्जा तथा सापटमा पाकेको व्याज नगत प्राप्त Cash Basis को आधार मा आम्दानी जनाएको र निक्षेपमा प्रदान गर्ने व्याज accrual Basis मा लेखाङ्कन गरेको छु छैन
- २८) संस्थाको कुल पुँजी कोषको १० प्रतिशत भन्दा बढी एक व्यक्तिलाई ऋण लगानी भएको छु छैन
- २९) वचत तथा ऋण नीति तयार गरे नगरेको
- ३०) सञ्चालक र लेखा समिति सदस्यका उम्मेदवारहरूले मनोनयनका साथमा शेयर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, कार्यक्षेत्रभित्र स्थायी बसोवास गरेको प्रमाण, संस्थासंग कुनै बक्यौता नरहेको प्रमाण, कर्जा कालोसूचीमा नपरेको स्वः घोषणा आदी कागजाज पेश गरे नगरेको
- ३१) सञ्चालक समिति निर्वाचित भएको मितिले १५ दिनभित्र सञ्चालकहरूको फोटो र तिन पुस्तेसहितको २ प्रति विवरण पेश गरे नगरेको :
- ३२) संस्थाले ऋण उपसमितिको सिफारिसमा ऋण लगानी गरे नगरेको :
- ३३) सदस्यहरूलाई कारोवारी, साधारण र संस्थापक भनि विभेद गरे नगरेको :
- ३४) साधारण सभा सम्पन्न भएको १५ दिन भित्र लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, अध्यक्षले प्रमाणित गरेको सभाका निर्णयको प्रतिलिपि, सदस्यहरूको उपस्थिति विवरण कार्यालयमा पेश गरे नगरेको :
- ३५) तोकिए बमोजिम कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था गरे नगरेको :
- ३६) सञ्चालक समिति, लेखा समिति, ऋण उपसमिति सदस्यहरूले संस्थाबाट लिएको कर्जाको विवरण चौमासिक रुपमा सम्बन्धित कार्यालयमा पेश गरे नगरेको :
- ३७) संस्था दर्ता हुँदाका बखतका बाहेक अन्य सदस्यका हकमा सदस्य बनेको तीन महिना नियमित वचत गरेपछि मात्र ऋण लगानी गर्नुपर्ने पालना गरे नगरेको :
- ३८) विनियमको परिधि भित्र रही विभिन्न कोषहरूमा रकम बाँडफाड गरेको छु छैन :
- ४९) सञ्चालकहरूले संस्थाबाट उपभोग गरीरहेको वित्तिय तथा अन्य सुविधाहरू :
- ४०) संस्थाबाट कर्जा प्रवाह गर्दा माग गरीने कागजातहरू, धितो मुल्याङ्कन लगायतका अन्य प्रक्रियाहरू :-

- ४१) पछिल्लो आन्तरीक र बाह्य लेखापरीक्षकहरूका मुल कैफियतहरू :-
- ४२) ऋण स्वीकृत गर्ने अख्तियारी कसलाई दिईएको छ? र कसरी दिईएको छ?
- ४३) कर्जा तथा निक्षेपको व्याजदर परिवर्तन भएको सुचना सदस्यलाई कसरी दिईन्छ ?
- ४४) संस्थाको प्रचलित विनियम बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक बस्ने गरे नगरेको
- ४५) संस्थाले साधारण जगेडा कोष बाहेकका कोषहरू तिनको उद्देश्य अनुसार उपयोग गर्ने गरे नगरेको
- ४६) संस्थाले कर्जा प्रवाह, निक्षेप संकलन र शेयर बिक्रीका लागि विज्ञापन गर्ने गरे, नगरेको
- ४७) नगद रकमको ढुकुटी, काउन्टर तथा मार्गस्थ बीमा गरे/नगरेको (गरेको भए, बीमा रकम र म्याद)
- ४८) नगदको विवरण खुल्ने Cash Book, Day Book राख्ने गरे नगरेको, नगदको जिम्मेवारी बाँडफाँड गरे नगरेको, ढुकुटीबाट कारोबारका लागी नगद झिक्दा/राख्दा सो को विवरण राख्ने गरे नगरेको, ढुकुटीको साँचोको जिम्मेवारी क्यासियर र व्यवस्थापकले लिने गरे नगरेको
- ४९) संस्थाले समानान्तर सहकारी संस्थाहरूसँग शेयर, निक्षेप र कर्जा/सापटी कारोवार गरेको भए त्यसको विवरण :-
- ५०) संस्थाका वर्तमान सञ्चालकहरू समान्तर सहकारी संस्था, बैंक तथा वित्तिय संस्थाको सञ्चालक पदमा समेत बहाल भएको भए त्यसको विवरण :-
- उल्लेखित विषयहरू तथा जानकारी यस संस्थाको आधिकारिक व्यक्ति/व्यक्तिहरू सँग सङ्कलन भएको हो भनी सही गर्ने आधिकारिक व्यक्तिको नाम:

हस्ताक्षर :

पद :

निरीक्षण टोलीको नाम पद हस्ताक्षर

- १.
- २.
- ३.
- ४.
- ५.

मिति :

अनुसूची - २
(दफा २४ (१) सँग सम्बन्धित)
अनुगमन फाराम

१)

- क) सहकारी संस्थाको नाम :-
 ख) दर्ता नं :-
 ग) कार्य क्षेत्र :-
 घ) पान नं :-
 ङ) दर्ता मिति :-
 च) दर्ता भएको कार्यलय :-
 छ) चुक्ता शेयर :- रु
 ज) प्रति शेयर :- रु
 झ) सदस्य संख्या :- महिला : पुरुष : जम्मा :
 ञ) बैंक खाता नं र बैंकको नाम :-
 ट) सञ्चालक :- महिला :- पुरुष :- जम्मा :-
 ठ) निर्वाचन मिति :- पदावधि :-
 ड) पछिल्लो पटक साधारण सभा भएको मिति :-
 ढ) अघिल्लो निरीक्षण मिति :-
 ण) हालको निरीक्षण मिति :-
 त) ले. प. भएको अन्तिम आ.ब
 थ) सम्पर्क फोन :
 द) शेयर दर्ता रजिष्टर राखेको/नराखेको:
 ध) गैह्र सदस्यसंग कारोबार गरेको भए संख्या:
 न) स्वीकृत कार्य क्षेत्र बाहिर कारोबार गरेको भए कहाँ :

प) आ.ले.प. गरे/नगरेको:

फ) शेयर प्रमाण पत्र वितरण गरेको छ/छैन:

२) संस्थाको

क) जग्गा वि.

ख) गोदाम क्षमता :

ग) लागत रकम

- ३) क) असुली गर्नुपर्ने वेरुजु/हिनामिना रकम रु.
ख) हिनामिना/बाँकी बक्यौता असुली भएको रकम :
- ४) लाभांस वितरण गरे/नगरेको:
५) ले.प.प्रतिवेदन कार्यलयमा पठाएको /नपठाएको :
६) मासिक प्रगति पठाए/ नपठाएको:
७) कार्यक्रम बजेट पास भएको छ/छैन:
८) सञ्चालक समितिको बैठक कति अवधीमा बस्ने गरिएको छ ?
९) औषत उपस्थिति:
१०) लेखा समितिको बैठक बस्ने गरेको छ/छैन:
११) सञ्चालक समितिको निर्णय नियम संगत छ/छैन:
१२) निरीक्षण मिति सम्म खाता पोष्टिङ्ग छ/छैन:
१३) नभए कहिले सम्मको छ :
१४) नगद मौज्दात रु. ....
१५) बैंक मौज्दात रु. ....
१६) खुद नाफा/नोक्सान रु.....
१७) कर्मचारी बाहेक पदाधिकारीहरुको पारिश्रमिक वापत मासिक रुपमा लिएको भए रु.
१८) अध्यक्षको नाम :
१९) लेखा समिति संयोजकको नाम :
२०) कर्मचारीको संख्या
महिला : पुरुष : जम्मा :
२१) संस्थाको कारोवार :

विवरण	गत महिना सम्मको रकम	यस महिनाको रकम	जम्मा रकम

२२) अघिल्लो निरीक्षणमा दिइएको सुझाव कार्यान्वयन नभएको भए कुन कुन ?

२३) निरीक्षणकर्ताले दिएको सुझावहरु:

प्रतिवेदन बुझिलिनेको सहि :

निरीक्षकको दस्तखत :

नाम :

पद :

२८

मिति : धनकुटा नगरपालिका

संस्थाको छाप :

अनुसूची -३

(दफा ३ (५), ३ (६) सँग सम्बन्धित)

..... सहकारी संस्था लिमिटेड. धनकुटा नगरपालिका, वार्ड नं.....

धनकुटा

प. सं. :-

मिति :-

च. नं. :-

संस्था दर्ता नं. :-

श्री धनकुटा नगरपालिका,

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनकुटा ।

विषय :- .....महिनाको मासिक कार्य विवरण पठाएको बारे ।

यस संस्थाको मिति २०७..... महिना सम्मको मासिक कारोबारको विवरण देहाए बमोजिम पेस गरेको छु ।

दायित्व हिसाव							
क्र स	विवरण	अनुसूची	संख्या	गत आ.ब सम्म	गत महिना सम्म	यस महिना	सम्म
१	शेयर पूँजी बाकी (१०)	१					
२	कोष हिसाव (२०)	२					
	जगेडा कोष						
	कर्जा जोखिम कोष						
	अन्य कोष						
३	बचत बाकी (३०)	३					
४	बाँकी ऋण हिसाव (४०)	४					
५	भुक्तानी दिनुपर्ने बाँकी (६०)	५					
६	अन्य भुक्तानी दिनुपर्ने बाँकी (७०)	६					
कुल दायित्व (हि.नं. १० देखी ७० सम्मको जोड)							

सम्पति हिसाब							
क्र. स	विवरण	अनुसूची	संख्या	गत आ.ब सम्म	गत महिना सम्म	यस महिना	जम्मा
७	नगद हिसाब (८०)	७					
८	बैंक हिसाब (९०)	८					
९	लगानी हिसाब (१००)	९					
१०	ऋण लगानी हिसाब (११०)	१०					
११	पाउनु पर्ने हिसाब (१२०)	११					
१२	स्थिर सम्पति हिसाब (१३०)	१२					
१३	अन्य सम्पती हिसाब (१४०)	१३					
१४	अन्तिम मालशेष	१४					
कुल सम्पति (हि.नं. ८० देखी १४० र अन्तिम मालशेषको जोड)							

आम्दानी र खर्च हिसाब							
क्र. स	विवरण	अनुसूची	संख्या	गत आ.ब सम्म	गत महिना सम्म	यस महिना	जम्मा
१५	सामान खरिद तथा खर्च हिसाब (१५०)						
	सामान खरिद	१३					
	ढुवानी ज्याला खर्च						
	कर्मचारी तलब तथा भत्ता खर्च						
	घर गोदाम भाडा खर्च						
	मसलन्द खर्च						
	मर्मत खर्च						
	बचतमा ब्याज खर्च						

	हास खर्च						
	इन्धन खर्च						
	बैठक भत्ता						
	हर्जना खर्च						
	व्यापारिक छुट खर्च						
	भ्रमण खर्च						
	बिबिध खर्च						
	तालिम खर्च						
	कर्जाको लागी जोखिम व्यवस्था						
	भाखा ननाघेको						
	एक वर्षसम्म भाखा नाघेको						
	खराब ऋण अपलेखन खर्च						
	ऋणमा ब्याज खर्च						
	साधारणसभा खर्च						
	.....कार्यक्रम खर्च						
	.....खर्च						
१६	सामान बिक्री तथा आम्दानी हिसाब (१६०)						
	सामान बिक्री	१३					
	ऋण बाट ब्याज प्राप्त						
	लगानी बाट ब्याज प्राप्त						
	बिबिध आम्दानी						
	व्यापारीक छुट प्राप्त						
	प्रशासनिक अनुदान प्राप्त						
	..... आम्दानी						
१७	खुद नाफा/नोक्सान (१६०-१५०)						
१८	शेयर सदस्य संख्या						

१९	महिला						
२०	पुरुष						
२१	संस्थागत						
२२	कर्मचारी संख्या						
२३	महिला						
२४	पुरुष						

राम बहादुर थापा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत